

פרשת תצוה

וְאַתָּה תִּצְוֶה אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְיִקְחוּ אֵלֵיהֶם שְׁמֵן זֵית זָךְ כְּתִית לְמָאוֹר לְהַעֲלֹת נֵר תָּמִיד" (כז, כ).

"כתית למאור" - "כתתו עצמכם על דברי תורה" (ברכות סג).

דרש מגיד המישרים הגה"צ ר' שלום שבדרון זצ"ל: אם אתה רוצה להאיר באורה של תורה כמו שכתוב 'ליהודים היתה אורה ושמחה וששון ויקר', - "אורה זו תורה" (מגילה דף טז:), כתית - כתתו עצמכם על דברי תורה, כמו שנאמר בשילהי ברכות (דף סג): 'אין דברי תורה מתקיימים אלא במי שממית עצמו עליה' (ע"ש ברש"י).

יהודי שאל פעם את הרבי מקוצק זיע"א:

למה הרבי לא יוצא בעולם להציל נפשות, הרי יש הרבה מה לעשות? מדוע הרבי נשאר בתוך ביתו פנימה, נכון, החסידים באים לבית מדרשו והרבי מדבר לפניו דברי תורה עמוקים, אבל מדוע אינו יוצא על פני העולם?!

ענה לו הרבי מקוצק: אמשול לך משל, למה הדבר דומה: בבית האסורים נחבשו שלושה אנשים עשירים. הושיבו אותם בבור חשוך וקטן. ומי שיודע, בימים ההם, אין לתאר את העינויים שהיו מנת חלקם של אסירי מלכות. שניים מהם היו פיקחים, בעלי דעת. השלישי היה גולם - אדם ללא שכל. הסוהרים הורידו להם אוכל לבור. האחד הזה שהיה 'בטלן' גדול ללא קמצוץ דעת, לא הסתדר עם עצמו - לא מצא את האוכל ואת הכף, ובד"כ בעקבות החושך הנורא ששרר בבור לא מצא אפילו את פיו להכניס בו את האוכל, אבדו לו חפצים, נפלו לו המאכלים וכו'. השני, החכם, ריחם עליו וסייע בידו רבות: לקח את ידו הכניס בה אוכל, אח"כ סייע לו להעביר את האוכל מהיד לפה וכו', כך פעמים רבות מידי יום - התייגע להזריכו להסתובב לימין ולשמאל, לעמוד ולשכב.

אבל השלישי כאילו עמד מן הצד ולא סייע בידו מאומה.

יום אחד פנה השני לשלישי, ושאל אותו בתמיהה: "אנו סובלים יחד כאן בבור, ואתה ודאי מבחין איך אני מתאמץ עם הגולם הזה פעמים רבות ביום עד שהוא מצליח להתקדם. מדוע אינך מסייע לפעילות שלי כלום, למה תעמוד בצד?"

השיב לו השלישי, בא אגלה לך: אנו נמצאים בחשיכה. חשוך בבור. וכאשר החושך שורר ולא רואים מאומה, אתה והוא מתייגעים כמעט לריק, הנך משקיע בו מאמצים ללמד אותו איך לאכול ואיך לזוז. וכפי הנראה לא תגמור איתו לעולם, כי כבר כמה שבועות שאתה מתאמץ והוא עדין לא למד כלום... אך אני, כמו שאתה שומע, בשעות שאתה עסוק איתו, אני חופר בקיר חור, קודח באבצעותי חור. כאשר החור יהיה עמוק - יכנס אור לבור, יחדרו פנימה קרני שמש מועטות, מעט מן האור ידחה הרבה מהחושך, ואז ממילא הוא יראה, וכבר לא יצטרך לא לך ולא לי. הוא יידע בעצמו איך לשתות ולאכול, וגמרנו.

הבנת? פלאי פלאים.

הוסיף רבי שלום שבדרון: זהו שנאמר "ליהודים היתה אורה ושמחה וששון ויקר" - "הדבר הראשון? "אורה זו תורה" לקדוח ולהכניס לאור, אם יש תורה, נכנס אור, ומשם ואילך יש כבר את הכל. שמחה, ששון ויקר. כי חודר באדם פנימה - אור!

ואיך תאיר לך את האור, כיצד קודחים להכניס אור מהתורה? "כתית למאור" - כתתו עצמכם על דברי תורה, הפשטות היא - להתיגע בעמל התורה "לעסוק בדברי תורה".

"ואלה הבגדים אשר יעשו חשן ואפוד ומעיל וכתנת תשבץ מצנפת ואבנט ועשו בגדי קדש לאהרן ואחיה ולבגיו לכהנו לי" (כת, ד).

מסופר בגמרא בשבת (לא): "מעשה בנכרי אחד שהיה עובר אחורי בית המדרש ושמע קול סופר שהיה אומר 'ואלה הבגדים אשר יעשו חושן ואפוד'. אמר: הללו למי? אמרו לו: לכהן גדול. אמר אותו נכרי בעצמו: אלך ואתגייר בשביל שישמיני כהן גדול. בא לפני שמואי, אמר ליה: גיירני על מנת שתשמיני כהן גדול! דחפו באמת הבגין שבידו (וביאר במפרשים, ששמואי היה בנאי). בא לפני הלל, גייריה, והגמ' ממשיכה לבאר שלאחר שהלל הראה לנכרי את הפסוק "והזר הקרב יומת", נשא נכרי ק"ו, והבין שאינו יכול לשמש בכהונה גדולה.

רש"י (שם) ביאר, שהסופר שאותו שמע הנכרי, היה 'מלמד תינוקות'. וצריך

להבין, מדוע הוצרך רש"י לפרש כך?

כדי ליישב זאת נקדים קושיה על אותו נכרי: הלא אם שמעת את הפסוק יוצא מפי הסופר, היה לך להאזין לסופו של הפסוק - "ועשו בגדי קודש לאהרון ולבגיו לכהנו לי", ולהבין מכך כבר מתחילה שרק צאצאי אהרון יכולים לשמש בכהונה גדולה!

אלא צריך לומר, שאותו סופר לא הוציא מפיו את הפסוק בשלמותו, אלא כפי שהוא מובא בגמ': "ואלה הבגדים אשר יעשו חושן ואפוד". אולם על כך יש להקשות: הלא אמרו חז"ל בגמרא במגילה (כב:): "כל פסוק שלא פסקו משה - אנו לא פסקינו", וכיצד איפוא התיר לעצמו אותו סופר 'לחתוך' את הפסוק ולומר רק את חלקו?

ברם, בגמרא שם מובא שרבי חנינא הגדול "לא התיר לפסוק [באמצע פסוק] אלא לתינוקות של בית רבן הואיל ולהתלמד עשויין". עתה מובן מדוע רש"י מבאר שהיה אותו סופר "מלמד תינוקות" - כדי לבאר לו את ההיתר של אותו סופר להפסיק באמצע הפסוק...

(אסיפת חכמים)

וְנִשָּׂא אֶהָרֶן אֶת מִשְׁפַּט בְּנֵי יִשְׂרָאֵל עַל לְבוֹ לְפָנֵי ה' תָּמִיד" (כח, ל).

נחלקו האמוראים בגמרא ביומא (דף עג:) כיצד היו אותיות החושן מראות את הדין, 'רבי יוחנן אומר בולטות, ריש לקיש אמר מצטרפות [זוות ממקומן ומצטרפות זו לזו]. והא לא כתיב בהו צד"? - אמר רב שמואל בר יצחק: 'אברהם יצחק ויעקב' כתיב שם. והא לא כתיב טי"ת? - אמר רב אחא בר יעקב: 'שבטי ישראל' כתיב שם.

ותמרו המפרשים: מה שייכות הקושיה 'והא לא כתיב בהו צד"? למחלוקת האמוראים?

ונראה לבאר את דברי הגמרא בטוב טעם. כי הנה נפסק בשו"ע (או"ח לב, כה) לגבי כתיבת סת"ם, שאם "היתה אות אחת חלוקה לשתי אותיות, כגון צד"י **שכתב יו"ד נו"ן**" - היא אות פסולה. ואמנם, אע"פ שלגבי כתיבת סת"ם היא אות פסולה, הרי מוכח שאפשר ליצור מהאותיות י' ו-נ' את האות צ'.

מענה, מאחר ורבי יוחנן חולק על ריש לקיש וסובר שאותיות החושן לא מצטרפות אלא בולטות, שאל אותו **ריש לקיש**: "והא לא כתיב בהו צד"י" - ובשלמא לשיטתי יתכן שיהיה צ' על ידי שהאותיות י' ו-נ' יצטרפו, אלא לדברך כיצד יהיה אות צד"?...

"ותען אסתר המלכה ותאמר אם מצאתי חן בעיניך המלך ואם על המלך טוב תנתן לי נפשי בשאלתי ועמי בבקשתי" (אסתר ז, א).

מה בין 'שאלתי' לבין 'בקשתי', ומדוע נקטה אסתר לשון **שאלה** בהתייחסה לנפשה, בעוד לגבי עמה נקטה לשון **בקשה**?

הגאון רבי יעקב מעסקין זצ"ל, בעל 'אבן יעקב', מביא בחידושו למסכת מגילה, ביאור נפלא ששמע על כך מפי **הגאון רבי צבי הירש רבינוביץ, אב"ד קובנא** (בנו ומ"מ של הגאון רבי יצחק אלהן ספקטור):

כאשר אדם אומר לחבירו כי היה מעוניין לקבל ממנו דבר-מה, הרי ניתן לומר כי הוא **מבקש** מחבירו דבר, ולחילופין אפשר לומר שהוא **שואל** מחבירו דבר.

ויש הבדל בין שתי הלשונות: ההגדרה 'שאלה' מתאימה לאדם השואל מחבירו הלוואה קטנה או טובה כלשהי, ואומר לו: אם תעשה עימי את הטובה שביקשתיך, הרי מה טוב ותבוא עליך ברכה, וגם אם לא תמלא את שאלתי, משום שלא תוכל או אף אם לא תרצה לקיימה - גם כן טוב. אולם ההגדרה 'בקשה', היא כאשר אדם מבקש מחבירו שיציל אותו מאסון כלשהו, או שילווה לו סכום כסף שיציל אותו ממיתה ופלוין. כאשר ב'בקשה' המדובר, הרי המבקש לא יעזוב אותו, אלא יפציר בו בבכיות ובדמעות שימלא את בקשתו.

ואם כן, זה מה שמתכוונת אסתר לומר כאן למלך אחשוורוש: "נפשי בשאלתי ועמי בבקשתי", כלומר: לגבי נפשי, אין זו אלא 'שאלה' - אם תרצה להציל את נפשי וחיי ממיתה ואת נשמת מחרפה ואבדון, הרי תבוא עליך ברכה, ואם לא תרצה להצילי, גם כן אקבל זאת, כי נכונה אני להקריב את נפשי וכבודי על מזבח עם ישראל, אולם לגבי עמי, הרי זו 'בקשתי', שאותה אבקש ממך להציל את עם ישראל מפלוין ואבדון, ואם לא תמלא את בקשתי, אזי לא אעזוב אותך ולא אניח לך לתת לכלות את עמי! (כמוצא שלל רב - פורים)

מבין היושבים לשמוע את שיחתו של מגיד המישרים הגה"צ רבי יהודה יוספי שליט"א, ישב לו יורם, צעיר תל אביבי שמעולם לא טעם את טעמם המתוק של מדרשי חז"ל. הוא היה מרותק לשמע התיאור הפשטני שהצטייר מוחשי לגג עיני רוחו, אודות משה רבנו, מנהיגם של ישראל, אשר זכה לנס גלוי ויוציליני מחרב פרעה" שנעשה צווארו כעמוד של שיש. שורות, שורות של מאזינים הפוערים את פיותיהם בתדהמה, ליוו את דבריו של הרב, אודות ישיעיהו הנביא הנכנס לבקר את חזקיהו מלך יהודה בחוליו, ומכין אותו לפרידה מן העולם כעונש מן השמים. והטו את אוזנם לתשובתו האמיצה של חזקיהו המלך: "כך מקובלני מבית אבי אבא אפילו חרב חדה מונחת על צווארו של אדם אל ימנע עצמו מן הרחמים..."

יורם שמע. בתחילה נדהם כמו כולם. אך במחשבה נוספת, לאחר שהסתיימה ההרצאה, עלו התהיות ועמעמו את עוצמת ההרגשה: האם באמת יתכן שצוואר אדם ייפך לשיש של ממש? האם היתה זו מציאות שחבר לא יכלה לצווארו של משה רבנו? יורם יצא אל הרחוב החשוך מלא בפקפוקים, עם ספקות ותמייהות. הרב היה נשמע רהוט ובוטח בדבריו. הוא קצת חשש לגשת לשאלו ולברר. אך הדברים היו נראים כה תלושים מהמציאות... לא רבים הם הזוכים להמחשה משמים, לראיית אצבע אלקית מוחשית המצביעה בבידור על אותם דברי תורה שהלב מסרב לקבלם, יורם היה בין הזוכים במתנת השמים הזו.

הימים חלפו, יורם מצא את עצמו 'מחפש משמעות' למצוא פורקן לנפשו ולאחר דיון ומחשבה, נפל הפור על 'המזרח הרחוק', מוקד משיכה מוכר לצעירים רבים. ישראלים רבים מגיעים עליזים, נושאים תרמילי ענק בציד מינימאלי עבור מספר ימים, מקוים להסתדר בשיטת ה'סמוך'. וכאשר ישראל יורדים אין גבול לירידתם... עד מהרה הדרדר לדיוטא תחתונה והתקבל כ'חבר' ב'מאפיה' מקומית. בהמשך מצא יורם את עצמו כנער השליחיות של החבורה, עליו הוטלו המשימות המיוחדות, המורכבות, המסוכנות וה'שחורות'. ראש יהודי פיקח היה לו, והוא התמודד היטב עם המטלות כולן. מורכבות כפשוטות, חוקיות למחצה או פחות, בכל שעות היממה.

בתוך שבועות ספורים הוא התחבב בזכות הריצותו על לב כולם. וחודשים בודדים חלפו, עד ש'החברה' שמכו עליו בעיניים עצומות, נאמן היה בעיניהם כאחד החברים מימים ימימה... שליחויות מסוכנות היו אצלו לדבר שבשגרה, והוא ביצע אותם על הצד ה'טוב' ביותר מבחינת ה'חברים'. עד שכאשר שקל ראש החבורה לשלוח 'משהו כבד במיוחד' נתן ליורם את ההזדמנות.

הוא נקרא לחדרו של 'הראש', זה שכל העיר רעדה מהמחשבה אודותיו. והלה הצביע לו על מזוודה שעמדה בפינת החדר, ודיבר קצרות: אם מזוודה זו מגיעה לטוקיו בשלום קיבלת שלושים אלף דולר. שניות ארוכות חלפו עד שחדרה למוחו ההבנה, כי ה'ראש' לא מחלק מתנות בחינם. סכום כזה משלמים על 'סחורה' בסיכון גבוה מאד. הוא יצא בקלות מסבך המחשבות אומר את ה'הן' הבוטח, וכשהוא חף מפחדים, בדרכו אל 'ראש המאפיה' האחר, זה המצפה לסחורה... הוא קיבל את המזוודה לידי בתוספת קריצת אזהרה מובנת וברורה, ויצא לדרך רבת הסכנות... בתחנה הראשונה, באחד מפונדקי הדרכים,

לאחר שנעל את דלת חדרו כראוי ויודא כי לא נותר כל סדק הצצה מבעד לילונות הכבדים פתח את המזוודה, ומצא בה את מה שכבר הבין, סחורה אסורה ומסוכנת לפי כל חוק. המחשבה שחלפה במוחו הייתה פראית למדי, 'מי ידע אם אקח קצת עבור מטרות רוח אשיות? מה יקרה אם אקבל עוד מזומנים חוץ מהשלושים המובטחים? האם מישהו בכלל יוכל אי פעם להבחין בחסר כלשהו?' ומחשבה למעשה...

עוד יומיים עתירי סכנות חלפו עליו, עד שדפק בבטחון על פתחו הסודי של הברגש המסוכן ביותר בטוקיו הבירה ובכל יפן בכלל, והמזוודה היקרה בידיו. זו, שראתה עיני שוטרים רבים שלא ראו אותה, שעברה סיכונים מורכבים ולא יכלו לה... הוא הונס לחדר פנימי, ומיד נפתחה המזוודה לאחר נעילת הדלתות וה'בוס' סקר את תוכנה. "חסר כאן קצת", קבע בקול מתכתי והישיר מבט מזרה אימה לתוך עיניו. יורם לא היה קוטל קנים, הוא ידע את המלאכה יפה. בקול התמים ביותר בעולם, ענה בבטחון: "מה שקיבלתי זה מה שהבאתי".

שפורפרת הטלפון הורמה מיד, המפקד של יורם ענה בקו לשאלה הנוקבת: "כמה שלחת? כרגיל? אצלי חסר קצת. אם כן, יש לו לבחור עשר אצבעות מיותרות..."

הפנים המצולקות, העיניים האכזריות ננעצו בו חסרי רחמים. "החלטת לקחת קצת..." הבחור זכר היטב את כללי המשחק בעולם האכזר אליו הוא נקלע. כאן אין 'הודאה באשמה', כאן לא מכירים את ה'סליחה וה'יותור', כאן יש כללים אחרים לחלוטין... לקיים את האמור "והנפש החוטאת היא תמות"...

הברגש רב האימה שלף סכין ארוכה ונוצצת, והניח אותה על השולחן. "יש לך עשר דקות אחרונות", אמר בשלווה. יורם כלל לא חשב על הצלחה כאשר ניסה את האפשרות האחרונה, לנסות בדברים היוצאים מן הלב. בדמעות ובקול נשבר הוא פנה אל הברגש היפני: "אני בחור צעיר, לא נגעת בכלום. יש לי הורים בישראל שלא יודעים איפה אני, הם לעולם לא ידעו לאן נעלמתי. הם כבר מחכים לי בכליון עיניים. ואני בחור צעיר עדיין, בתחילת החיים".

"שקט!" כאן פקודה היא פקודה, וזאת המילה האחרונה. "נקלעתי לצרה צרורה", יורם החל להפנים לעצמו את 'הדקות האחרונות'. אין עוד מה לעשות בדרך הטבע. הוא פנה לפינת החדר, והחל לחשב חשבונות של עולם... לפתע הבליחה מחשב חדה את זכרונו...

"רבנו של עולם! הרב אמר שאתה אלקים כל יכול, אתה יכול להפוך את הצוואר לעמוד של שיש. הוא גם אמר שאפילו חרב חדה מונחת על צווארו של אדם אל ימנע עצמו מן הרחמים והחרב לא תוכל לצוואר. אבא שבשמים, הראה נא לי, בנך האובד והנדח בקצווי ארץ, שאכן ביכולתך כעת, כשהחרב הבהוקת כבר ניצבת למולי, להצילני. הראה את רחמיך

על בני עמך, המתחננים אליך בעת צרת נפשם! אבא, הושיעה נא!" הוא קיבל על עצמו באותם רגעים גוראים, שאם יצל הוא

מקבל עליו לחזור בתשובה שלימה, כדוגמת מנשה, אשר גם אותו הזכיר הרב בדרשתו, שהבטיח לשוב אם יענה ה' וינצל, במהלך השבי הנורא של מלך אשור בתוך הדוד בו בישלוהו. דמעות קלחו בעיניו, מילים חמות נשפכו מפיו, וכל כולו רועד מבכי עצור. הוא התחנן לפני בעל הרחמים על נפשו האומללה, על חייו הצעירים שעומדים להיגדע. לפתע נכנסה לחדר אשה ושאלה בקול: "מי הבחור הזה כאן בצד, שבוכה בכי חסר מעצורים? מה עושה כאן מגודל-השיער הזה? ומה הסכין הארוכה הזו על השולחן?"

המפלצת האכזרית השיבה הפעם בשפה אנושית: "הבחור הזה רוקן לנו מהמזוודה קצת סחורה! איזו חוצפה! הוא באמת לא יודע עם מי יש לו עסק, כעת הוא ידע זאת אחת ולתמיד!"

יורם הפנה את ראשו והתבונן מזווית עינו בדו-שיח שהתפתח בין המפקד לאשתו. ואז... היא הביטה בו והחווירה: "אותו אתה עומד לרצוח? האם אינך מתבייש? הבחור הזה, הוא זה שהוציא אותי ואת הילדים מהריסות ביתנו לאחר רעידת האדמה שהייתה כאן בטוקיו לפני כשנתיים, אני בטוחה שזה הוא!"

הבריון היפני הסתובב במהירות לעברה: "מה?" "כן, ודאי!", האשה היתה נסערת בצורה בולטת, "זהו הבחור שהגיע אז ובכוח מיוחד פינה את ההריסות והציל את הלכודים. זה הוא שהרים גושי בטון, בלוק אחר בלוק, והוציא חלקי מתכת מעוכים, הוא לא נח עד שאני וכל הילדים נכנסו לאמבולנס. ו...אותו אתה עומד להרוג? האם אתה נורמלי? אז מה? אם הוא נגע לך במזודה, מה קרה? האם השתגשגש?"

המפקד האכזר הסתובב לעברי הביט אל תוך עיני, ואמר במבוכה: "אינני יודע על מה היא מדברת, לא הייתי שם באותם שעות. אבל אם היא אומרת אני מאמין" והוא השתק לפתע. ושוב במבטו האכזרי ושטוף דם סינן בקשיחות: "כעת, יש לך עשרים וארבע שעות להיעלם מכאן, אם לא תנצל הזדמנות זו, דמך בראשך..."

יורם התרומם ומיהר להיעלם. הוא מייד הזמין מקום בטיסה הראשונה היוצאת לארץ, ונמלט עמה.

"אני יכול להישבע", מסכם יורם את סיפורו האישי, "שמעולם קודם לכן לא ביקרתי בטוקיו בירת יפן, ובחיי לא חילצתי נפגעים מהריסות של רעידת אדמה! רק הקדוש ברוך הוא הכל יכול, הוא זה שהכניס לראשה את מחשבת הטעות ביהווי 'המציל', דוגמת חרבונה זכור לטוב..."

כיון שנחת בנמל התעופה, מיהר לשים את פעמיו לביתו של הרב יוספי שלימד אותו על מידת הרחמים ועל שערי דמעות שלא ננעלים לעולם. הוא בא להודות לו על ההרצאה, על האמונה, ועל חייו שניתנו לו במתנה פלאית כל כך... והוא בא גם כדי לקיים וללמוד אצלו אורחות חיים של יהודי מאמין, ולשוב לחסות בצל כנפי השכינה, עד שחזר בתשובה שלמה.

(האמנתו כי אדבר)

ברכת מזל טוב חמה ולבבית

לעורך העלון מיום היווסדו, אברך כמדדשו, הנושה לילות כימים למען כתיבת חידושי התורה וזיכוי הרבים,

הרב ישי לברון שליט"א

לרגל הולדת בנו"י בשעתו"מ

יהי רצון שיזכה לגדלו ביחד עם נ"ב תחי' לתורה, מצוות

ומעשים טובים, וזכה לרווח ממנו נחת יהודי אמיני,

יהא שמו כשם הגדולים אשר בארץ, לתפארת הוריו וכל משפחתו, אמן.

המאחלים בברכה, המערכת.

הוצאת העלון נכדות... עזור לנו בהעברת כספי 'זכר למחצית השקל' לעלון, וטול חלק בזיכוי הרבים הגדול!

לעילוי נשמת

דניאל הכמת בן דוד, אליהו בן חנה יונה, שושנה פורן בת טאוס, חנה יונה בת רומיה, פרבין נמכי בת עוסניגאן, שולמית חווה בת הר"ר רפאל ז"ל,

לזיווג הגון

שרה בת אילה, רבקה בת דבורה אסתר בת חווה

לרצואת

אימור שרה בן עדיה, ראובן בן שרה, נסים בן חיים, מונירה בת פרבין נמכי, אביעד מאיר יהודה בן עדיה, דורון בן זרבה פרלה, אור בת שלחבת בתושח"י

העלון מוקדש-להצלחת בנו"י ישי בן אילה, רחמים בן מונירה, עידן וליילך בני מרים, משפ' מנצור וכל התורמים והמסייעים בהפצה. אליהו בן אילה,